

Az agymanók bemutatják
AZ EMBERISÉG
LEGVAKMERŐBB
FELFEDEZÉSEI

Illusztrálta: Lisa Swerling és Ralph Lazar
Írta: Peter Chrisp

LONDON, NEW YORK, MELBOURNE,
MUNICH, AND DELHI

A Dorling Kindersley Book
www.dk.com

A fordítás alapja:

The Most Brilliant Boldly Going Book
of Exploration Ever by the Brainwaves

First published in Great Britain by Dorling
Kindersley Limited, 80 Strand,

London WC2R 0RL

Copyright © Dorling Kindersley Limited, 2010

Fordította © Tulics Mónika, 2017

Szerkesztette: Greff András

Kiadóvezető: Budaházy Árpád

Felelős szerkesztő: Sára Bernadett

ISBN 978-963-304-494-0

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet
vagy annak részleteit tilos reprodukálni,
adatrendszerben tárolni, bármely
formában vagy eszközzel – elektronikus,
fényképes úton vagy más módon –
a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2017

Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Pataki Zsolt

Nyomás: TBB, Slovakia

TARTALOM

8–9 A VILÁG FELFEDEZÉSE

10–11 AZ ELSŐ FELFEDEZŐK

12–13 A VIKINGEK UTAZÁSAI

14–15 AZ UTAZÓK TÖRTÉNETEI

16–17 MARCO POLO
ÉS IBN BATTÚTA

18–19 KÍNAI FELFEDEZŐK

20–21 TENGERÉSZ HENRIK

22–23 IRÁNY INDIA!

24–25 HAJÓZÁS
NYUGATNAK

26–27 VILÁG KÖRÜLI ÚT

28–29 SPANYOL
KONKVISZTÁDOROK

30–31 RÉGI ÉS ÚJ VILÁGOK

32–33 ÉSZAKI ÁTJÁRÓK

34–35 ÁTKELÉS ÉSZAK-AMERIKÁN

Kövess engem!

Howard vagyok, hőlégballon-rajongó, és hosszú utazásra indulok a levegőben egy fantasztikus világ körüli úton. Hőlégballonom kosarából különféle kacatok kandikálnak ki, és csak a legvégén, meglepetésképpen árurom el neked, hogy mire valók. Keljünk hát útra!

36-37 A CSENDES-ÓCEÁN FELTÉRKÉPEZÉSE

38-39 TERRA AUSTRALIS

40-41 AFRIKA BELSEJÉBEN

42-43 KALANDOK AFRIKÁBAN

44-45 TUDÓS FELFEDEZŐK

46-47 AZ ÉSZAKI-
ÉS A DÉLI-SARK

48-49 ÓCEÁNOK MÉLYE

50-51 HEGYCSÚCSOK

52-53 A VILÁGŪR

54-55 IDŐUTAZÁS

56-57 A JÖVŐ
FELFEDEZÉSEI

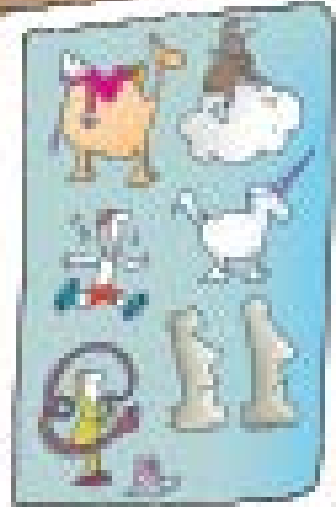
58-59 FOGALOMTÁR

60-61 NÉV- ÉS
TÁRGYMUTATÓ

Mindenki a fedélzetre!

Ezen a hihetetlen utazáson folyton összefutsz majd velünk földön, vizen és levegőben. Utazótársaidként ott leszünk veled a könyv minden egyes oldalán. Járj nyitott szemmel, és legyen kéznél a fényképezőgéped!

Ralph Lazar és Lisa Swerling által közösségi védjegyként bejegyzett. Minden jog fenntartva.

A világ felfedezése

Mióta az ember létezik, felfedezők is vannak. Már a történelem előtti időkben sikerült az embernek benépesítenie a világ szinte valamennyi lakható szegletét. Ennek ellenére az emberiség a történelem java részében különböző területeken szétszórva élt, és semmit sem tudott távoli vidékeken élő társairól. Csak az utóbbi pár ezer évben kezdtek el a felfedezők dokumentálni felfedezéseiket. Feljegyzéseiknek és térképeiknek köszönhetően alakult ki pontos képünk a világról.

Észak-Amerika

Bár Leif Erikson viking felfedező a Kr. u. 1000. év körül elérte Észak-Amerikát, felfedezésének nem volt különösebb hatása. Európa más részein az embereknek fogalmuk sem volt Észak-Amerika létezéséről, amíg John Cabot olasz tengerész 1497-ben át nem hajózott Angliából Új-Fundlandra – bár Cabot úgy gondolta, hogy Ázsiában ért partot. A 16. századdal kezdődően aztán délen a spanyolok, északon és nyugaton pedig a britek és a franciák felfedezték a kontinenst.

Mosolyogj!

Hmmm... nyami!

Ideje hűsölni!

Pihenés és lazulás.

Dél-Amerika

Dél-Amerika keleti partjait spanyol és portugál felfedezők térképezték fel a 16. század elején. 1500-ban egy Pedro Álvares Cabral nevű portugál hajós véletlenül fedezte fel Brazíliát, miközben India irányába hajózott. 1532-ben Francisco Pizarro spanyol konkviztádor (hódító) felfedezőútra indult a nyugati part mentén, és rátalált Peru gazdag Inka Birodalmára. A konkviztádorok egy másik csoportja az Amazonas folyó útvonalát követte az óceánig.

Délen naposabb.

Jó nagy fogás!

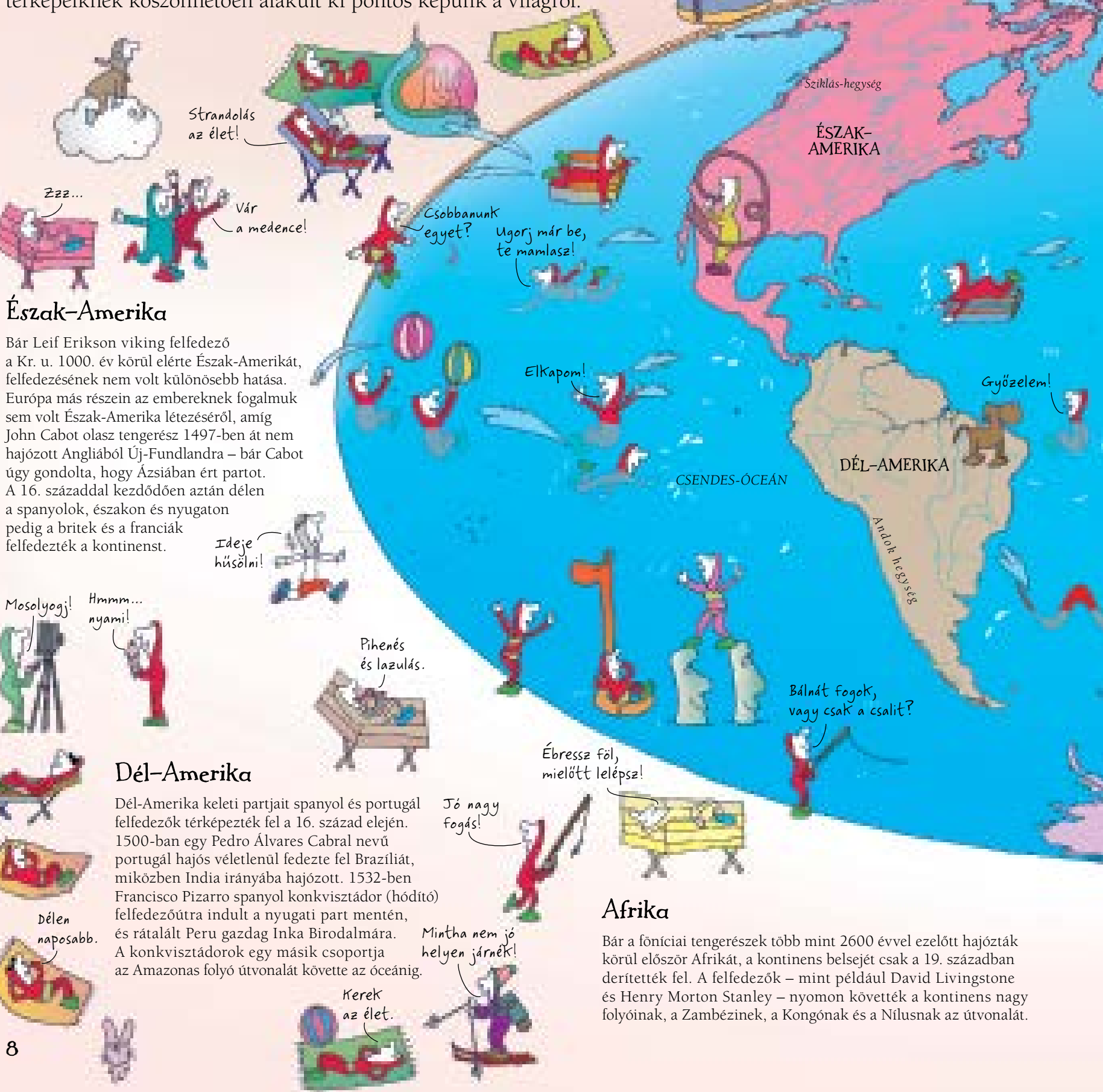
Mintha nem jó helyen járnék!

Kerek az élet.

Ébressz föl, mielőtt lelépsz!

Afrika

Bár a föníciai tengerészek több mint 2600 évvel ezelőtt hajózták körül először Afrikát, a kontinens belsejét csak a 19. században derítették fel. A felfedezők – mint például David Livingstone és Henry Morton Stanley – nyomon követték a kontinens nagy folyóinak, a Zambézinek, a Kongónak és a Nílusnak az útvonalát.

Európa

Nyugat-Európa partjait az ókorban görög és föníciai kereskedők derítették fel, akik önkereskedelem céljából érkeztek Angliába. Később, a Kr. u. 8. századdal kezdődően Skandinávia vikingjei vágtak neki az Északi-tengernek és az Atlanti-óceánnak, és felfedezték a Feröer-szigeteket és Izlandot.

Ázsia

Ázsia felderítése a Selyemút mentén valósult meg. Ez a Kr. e. 100 körül létrehozott kereskedelmi útvonal Kínát kötötte össze a Közel-Kelettel és a Földközi-tenger térségével. Kínai buddhista zarándokok közkedvelt útvonala volt, akik vallásuk tanulmányozására zarándokoltak Indiába, de középkori európai utazók is használták, például Marco Polo.

Globalításra törekszem.

A világot jelented nekem!

Neked adom!

Fagyaltot, uram?

Nyári vakációra megyünk!

Ugorj fejest!

Hullámokat kelttek.

Vesd bele magad!

Világgá megyek!

EURÓPA

ÁZSIA

AFRIKA

INDIAI-ÓCEÁN

CSENDES-ÓCEÁN

AUSZTRÁLÁZSIA

INDIAI-ÓCEÁN

ANTARKTISZ

Ausztrálázsia

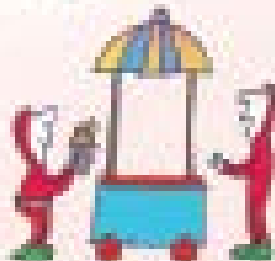
Az első európai felfedezők a 17. században jutottak el Ausztráliába. A 18. század második felétől kezdve a britek letelepedtek a délkeleti partokon, és elkezdték felderíteni a szárazföldet.

Csendes-óceán

Európai felfedezők először a 16. században keltek át a Csendes-óceánon, a világ legnagyobb óceánján. Később szigetvilágát is felderítették. Meglepetten tapasztalták, hogy valamennyi szigetet ugyanaz a népcsoport, a polinézek lakják.

Antarktisz

A legdélebben elhelyezkedő kontinens, az Antarktisz olyan messze van a lakott területektől, hogy az 1770-es évekig nem fedezték fel. Partvonalát a 19. században térképezték fel. 1897 és 1917 között 16 expedíció indult az Antarktiszra, ezekben kilenc ország vett részt. A Déli-sarkot végül a norvég Roald Amundsennek sikerült elérnie 1911-ben.

Az első felfedezők

Az első ismert felfedezőutak a Földközi-tenger térségébe vezettek: az ókori egyiptomiak, a föníciaiak és a görögök kereskedő népek voltak, és szívesen kerestek fel új helyeket értékes árucikkek reményében. Az egyiptomiak a Vörös-tengeren keltek útra, hogy felderítsék Afrikát, míg a föníciaiak és a görögök az Atlanti-óceánon, és Észak-Európa volt az úti céljuk.

Ón
Észak-Európában ónt rézzel ötvözve bronzot készítettek, amelyet sokféleképpen használhattak fel.

Tömjén
Az Arábiából és Észak-Afrikából származó, édeskés illatú tömjént a földközi-tengeri térség templomaiban égették.

Borostyán
A Balti-tenger térségéből származó, mutatós megkövesedett gyantát az ékszerkészítésben hasznosították.

Elefántcsont
Az Afrikából származó elefántcsontot dísz tárgyak, bútorok és szobrok készítésére használták.

Eláll ezektől a lélegzet!

Árucikkek távoli vidékekről

A Földközi-tenger térségében élőknek boruk, búzájuk, olívaolajuk, arany- és rézkészletük, valamint bíborfestékük volt. Ezeket ajánlották fel ónért, borostyánért, elefántcsontért és tömjénért cserébe.

Expedíció Puntba

Kr. e. körülbelül 1470-ben Hatshepszut egyiptomi fáraónő indította el az első dokumentált expedíciót. Öt hajó kelt útra déli irányban a Vörös-tengeren Punt felé, Észak-Afrikába.

Punt jó helyen vagyunk!

Föníciaiak

Az ókor leghíresebb hajósai a mai Libanon területén élő kereskedőnép, a föníciaiak voltak.

Kiterjedt cédruserdőik voltak a hajóépítéshez, és drága bíborfestékük. A Földközi-tenger térségében hajózva értékesítették áruikat, és új településeket alapítottak, például Karthágó városát Észak-Afrikában.

Milyen jól fest!

Hó-rukk!

Lazítsatok, srácok!

Csak semmi majomkodás!

Hoppá!

Uram, egy borotválás?

Arrafelé!

Gorillák

A Kr. e. 6. században Karthágó városa 60 hajóból álló flottát küldött Afrika nyugati partjaihoz, amelyet Hanno, a nagy felfedező irányított. Feljegyzéseiben különös, szőrös testű lényekről írt, amelyeket a helyiek „gorilláknak” hívtak. Hanno megölt három, és a bőrüket Karthágóba szállította.

Az első utazás Afrika körül

A föníciai hajósok az egyiptomi uralkodók igényeit is kiszolgálták. Kr. e. körülbelül 600-ban II. Nékó fáraó föníciaiakat indított útra a Vörös-tengeren, hogy hajózzák körbe Afrikát, és derítsék ki, mekkora. Miközben dél felé hajóztak, észrevették, hogy a Nap tőlük északra került. Három év után sikeresen visszatértek Egyiptomba.

Már repülök is!

Nagy Sándor

Nagy Sándor, Makedónia királya egyszerre volt hódító és felfedező. Miután meghódította Perzsiát, a görögök által ismert területeken túlra vezette hadseregét, és Kr. e.326-ban lerohanta Indiát.

Nagy vagyok!

Vissza!
Vissza!

Számomra is
nagynak tűnik.

Ezt add
össze!

Biztosan
ott van?

Drága jó
görögök!

A forgó gömb

A tudományok úttörőiként a görögök vetették fel először, hogy a Föld gömb alakú. Arisztotelész megfigyelte, hogy a csillagok másképp látszanak Egyiptomból, mint északabbról. Ebből arra következtetett, hogy a Föld felülete görbe.

Egész gyorsan
ideértünk.

Pütheasz

A leghíresebb görög expedíciót Pütheasz vezette körülbelül Kr. e. 310-ben. Britanniától északra hajózva hideg területre érkezett, amelynek a Thule nevet adta. Izland vagy Norvégia lehetett.

Híres görögök

Két görög tudós járult hozzá jelentős mértékben az ókor Földről alkotott tudásanyagának bővítéséhez. Eratoszthenész matematikai számításokat végzett a Föld méretének meghatározására, a geográfus Ptolemaiosz pedig világtérképet alkotott, amely első ízben használta helymeghatározásra a hosszúsági és szélességi koordinátákat.

Ki vagyok?

Miért
lógatja
az orrát?

Görög utazók

A föníciaiak nagy riválisai a hajózás terén az ókori görögök voltak. Hazájukból útra kelve áthajóztak a tengeren, és új városokat fedeztek fel a Földközi- és a Fekete-tenger partjain.

Bravó!

Nem
ijesztess
még!

Ez biztos
jelmezes
főpróba.

Tengeri szörnyek

Kr. e. 525 körül egy Himilkó nevű karthágói expedíciót szervezett a Földközi-tengeren túlra, és elérte Európa észak-atlanti partvidékét. Tengeri szörnyekről ír – feltehetőleg bálnak lehetnek.

Sem hús, sem hal.

Tengernyi szörnyet látok!

Kezdődik
az előadás!